

KRAĐA ATINE

KAREN ESEKS

Prevela

Eli Gilić

Laguna

Naslov originala

Karen Essex
STEALING ATHENA

Copyright © 2008 Karen Essex

Translation Copyright © 2009 za srpsko izdanje, LAGUNA

Ejmi Vilijems

Svi likovi i događaji prikazani u ovoj knjizi izmišljeni su i bilo kakva sličnost sa stvarnim ljudima ili događajima sasvim je slučajna.

Kralj Prijam Trojanski:

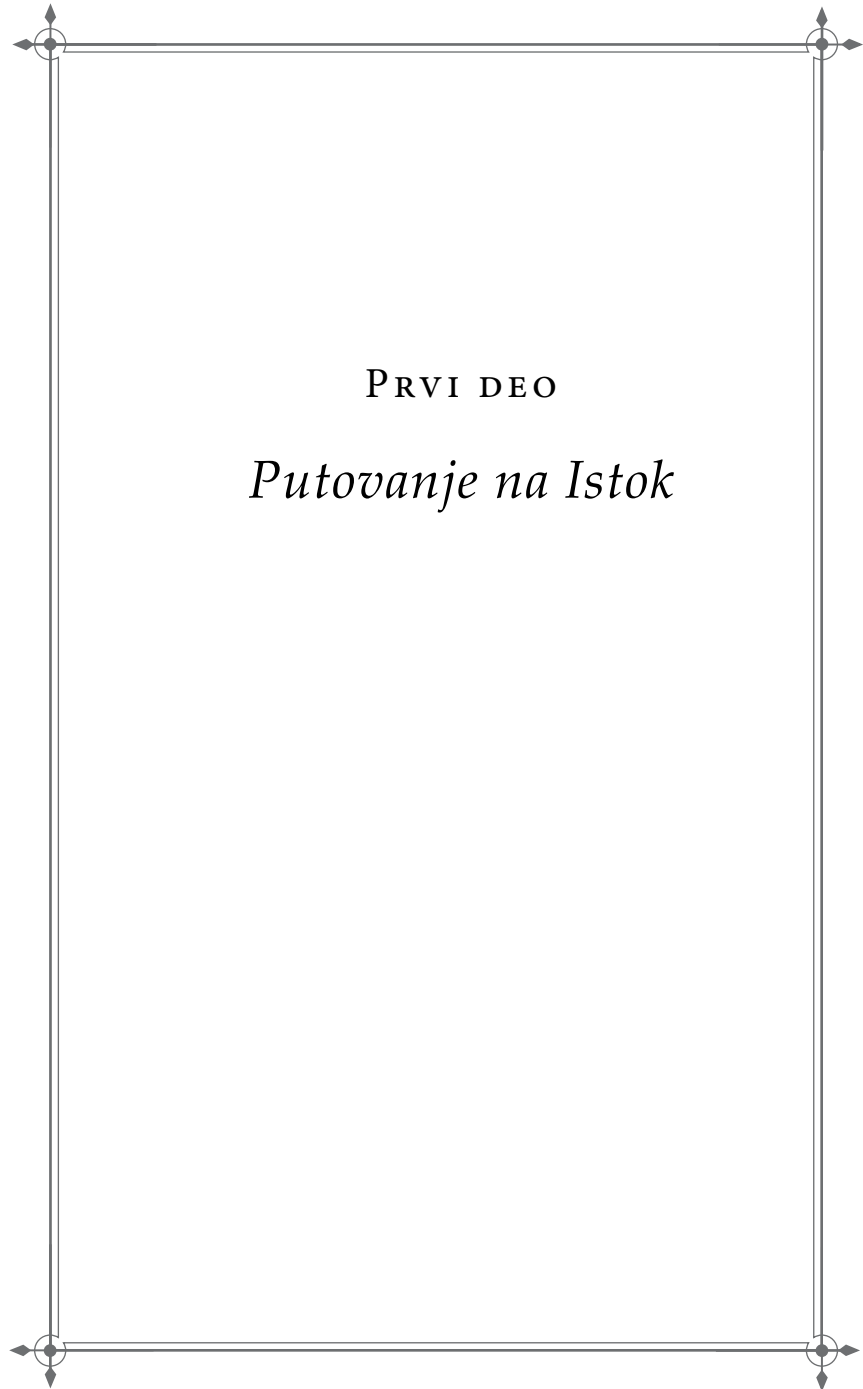
Što praviše konja i na čiji savet?
Šta li hoće Grci ovom grdosijom?
Da li im to zavet il ratna mašina?

Sinon, zarobljeni Grk:

Sva nada danajska, vera u počet rat,
Paladinoj pomoći – uvek duguje.
Bezbožni Diomed i zlikovac Uliks
Otkad oteše Paladin zlokobni kip
Iz svetog hrama, pobivši gradske straže,
Uzevši ga – dirnu krvavim rukama
Devičanske vrpce boginje Palade,
Otađ slabi i pada danajska nada,
Snaga klone, boginja okreće glavu.
Tritonija dade jasnim čudima znak.
U očima boginjinim plamen sinu,
Oznoji se telo čim kip vide logor.
Pravo čudo – triput odskoči od zemlje
Sa štapom i kopljem koje joj se treslo.
(...)
Da okaju grehe zbog ljute boginje
Na Kalhantov predlog načiniše konja.

Vergilije, *Enejida**

* Beograd: Nolit, 1957 (Prim. prev.)

PRVI DEO

Putovanje na Istok

*Na Faetontu,
1799.*

MERI SE PROBUDILA kada je uz tup udarac pala na pod prljave brodske kabine, a kičmom joj je prostrujao tako oštar bol kao da ju je Zevs pogodio munjom u zadnjicu. Pokušala je da udahne, ali užasan vonj – od vlažnog drveta, ustajalog vazduha, prljavog rublja, mokraće i izmeta ljudi i životinja – bio je nepodnošljiv, pogotovo zato što je bio udružen s mučninom koja je pratila početak trudnoće. Smrad, od kojeg je nakratko pobjegla dok je dremala, ispunio joj je nozdrve i terao je na povraćanje. U glavi joj se vrtelo poput uskomešane morske pene ispod mosta, ali to nije bilo ništa u poređenju s mučninom u stomaku. Na ovom putovanju san je – kada bi uspela da zaspi zahvaljujući sirupastom eliksiru sačinjenom od velike doze laudanuma pomešanog s mineralnim solima i rastopljenog u jakom alkoholu – bio njen jedini predah od nedaća plovidbe.

Posegnula je za čašom u kojoj je dobri doktor pripremio lek, ispila je, a onda, da bi polizala i poslednje kapi tečnosti s ukusom metala, zavukla je jezik unutra toliko duboko da joj je lice podsećalo na sisaljku.

Mučnina je bila toliko nepopustljiva da je doktor Meklin – trezan prilikom obavljanja dnevnih dužnosti – zahtevao da kapetan pristane u lukama na putu do Konstantinopolja. Ali kad bi se iskricali, Meri je kroz gradove morala da prolazi s krpom natopljenom amonijakom preko nosa i usta, jedinom zaštitom protiv kuge koja je besnela evropskim lukama. Zarazu su po gradovima širile male pacovske noge, tvrdili su slobodoumni lekari, a doktor Meklin se slagao s njima. Po svemu sudeći, zajedno s ljudima iskricali bi se i glodari, čije je krzno bilo puno buva koje su prenosile pošast. Ovi opasni izleti na kopno nisu bili vredni privremenog olakšanja od neudobnosti broda. Spram gostionica punih buva i vašiju u kojima su spavali, gde se služila masna užegla hrana a domaćini bili izuzetno negostoljubivi, uslovi na brodu delovali su bezmalo raskošno. Meri je svakoga dana, zapravo svakoga sata, ponavljala u sebi da njena sposobnost da zadrži vedrinu uprkos užasnim uslovima predstavlja dobar predznak da će moći da izađe na kraj sa izazovima s kojima će se nesumnjivo suočiti kao supruga diplomate u stranoj i egzotičnoj zemlji Turaka.

Ove neudobnosti su mala cena za sjajan život koji je očekuje. Udata je za Tomasa Brusa, lorda Elgina, najlepšeg plemića u Škotskoj, koji je već s trideset dve godine postavljen za vanrednog emisara i ovlašćenog predstavnika engleskog kralja u uzvišenoj Porti Selima III, turskog sultana. Na ovoj značajnoj istorijskoj prekretnici, kada je savez Engleske sa Otomanskom imperijom protiv Napoleona i Francuske bio u povelju, njen Elgin je dobio zadatak da održi osetljive odnose sa sultanom. Elginova misija bila je da uveri sultana da će savez sa Engleskom ubrzati Napoleonov poraz na otomanskim teritorijama, a naročito u Egiptu. Svi su znali da je Napoleon zauzeo Egipat kako bi stekao snažno uporište da Englezima preotme Indiju. A to se jednostavno ne sme dogoditi – rekao je Elginu Njegovo veličanstvo kralj Džordž III.

Oh, da, ponovila je Meri u sebi stoti put, kralj je lično predložio Elginu da preuzme položaj emisara u Konstantinopolju.

Zbog toga se Meri obrela – trudna, s vrtoglavicom i mučninom – na tvrdom podu smrdljive kabine *Faetonta*. Nalazila se tu po izričitoj kraljevoj želji. Nagrada će svakako biti vredna privremene agonije.

Meri se naslonila na lakat kako bi mogla da masira bolnu zadnjicu, kada je čula kako prilazi Mastermanova. To je mogla biti samo ona, zato što koraci nisu bili teški poput onih njenog muža, osoblja ili posade. Meri je pogledala u odvratnu zelenu zavesu – jedino sredstvo koje joj je pružalo privatnost proteklih nedelja – dok je čekala da je njena sobarica odgurne. „Pa, to je boja povračke!“, uzviknula je Meri kada je prvi put videla zavesu, nakon što se isprovraćala za vreme prve od mnogih žestokih morskih bura. Odvratna zelena stvar povučena je u stranu i Mastermanova je provirila, brzo prešavši pogledom od poljskog kreveta do Meri, koja se mučila da ustane s poda.

„Ispala sam iz kreveta“, odgovorila je Meri na neizgovoreno pitanje starije žene. „Je li to počela oluja?“

„Kapetan koristi jak vetar kako bi krenuo u poteru. Grof želi da ostanete dole.“

„U poteru?“ Meri se ispravila, ne obazirući se na vrtoglavicu. „Za francuskim topovnjačama?“

„Čini se da je tako“, suvo je odgovorila Mastermanova i stala u stranu kako bi propustila gospodaricu. Mastermanova je bila uz Meri otkako je ova bila mala, i iz praktičnih razloga odavno je prestala da je ubeđuje u bilo šta. Zašto mlada, tek udata, trudna grofica ne bi dovela sebe i svoju bebu – prvorođenog naslednika novca, zemlje i titula – u opasnost da ih pogodi Napoleonov top? Ne bi vredelo govoriti joj ono što je očigledno. Mastermanova je podigla Merin ogrtač i poslala za mladom ženom iz rupe. Kad se Meri oporavi od uzbuđenja, verovatno će primetiti da na sebi ima samo spavaćicu.

Na palubi Meri nije osećala onu mučninu koja ju je mučila u svakom trenutku putovanja. Kao da je morski vazduh koji joj je duvao u lice, svežiji nego prethodnih dana, oduvao sve

njene lakše bolesti – astmu koju je imao i njen muž, zbog čega su shvatili da su stvoreni jedno za drugo, jutarnju mučninu, koja, uprkos imenu, kod nje nije birala doba dana, morsku bolest koja nije popuštala i, najgore od svega, nostalgiju koju je osećala za svojim domom i roditeljima od onoga dana kada se oprostila od njih.

Ali sve je to nestalo u trenutku kada se uhvatila za zategnuti konopac, krećući se lelujavom palubom dok je *Faetont* jurio uzburkanim vodama. Pokušala je da se ne obazire na vetar, od kojeg su joj se bradavice pretvarale u neprijatne male kupe. Pogledala je nadole, videla kako prave šator pod lanenom tkaninom i shvatila da neprilično odevena žuri prema mužu i brodskoj posadi. Okrenula se da zamoli Mastermanovu da joj donese neku prikladnu haljinu i videla ženu, dva koraka iza sebe, kako drži spreman ogrtač. Kada ga je obukla, Meri se okrenula prema kormilu i umalo se nije sudarila sa dvojicom mornara, natovarenih municijom iz potpalublja, koji su žurili prema topovima.

Na palubi je posada punila deset od trideset osam topova fregate. Meri je videla kako brod iz Amerike, koji je plovio pored njih zbog zaštite, preuzima vođstvo. Ništa nije nerviralo kapetana Morisa više od toga što je brod iz Novog sveta brži od *Faetonta*, ali Meri je bila zahvalna što će brže plovilo zaštititi njihov brod od prve paljbe.

Već su ranije pucali na njih. Napoleonove topovnjače pucale su na sve engleske brodove na Mediteranu, bez obzira da li su putnički ili vojni. Pre nekoliko nedelja, blizu afričke obale oprljene suncem, iznenadila ih je topovnjača od čije se paljbe uzburkalo more. Meri je molila da joj dozvole da ostane na palubi i gleda, ali Elgin ju je bukvalno odneo dole i držao ju je na krevetu dok je paljba odjekivala oko njih. *Faetont* nije bio direktno pogođen, ali Meri je osetila udar kada je đule palo svega nekoliko metara dalje, od čega se brod toliko zaljuljao da

je završila na podu, iznad muža. Prodrmani, okrenuli su leđa jedno drugome i ispovraćali jedva probavljeni ručak.

Ovoga puta neće propustiti dešavanje. Upravo je pisala majci da se, iako oseća mučninu i strah na putu, razvija u novu čudesnu ličnost, zrelu ličnost, što će joj dobro doći u budućnosti kao ženi emisara. Nije bila uplašena; primetila je da je uzbuđenje potpuno potisnulo mučninu i vrtoglavicu. Bila je odlučna da prisustvuje razmeni vatre. Nebo je bilo sivo i preteće, ali svež vazduh prijao je njenim plućima, tako da je otrčala do muža i zagrlila ga opozadi. Naglo se okrenuo.

Obožavala je da posmatra svoga supruga. Zaljubila se u njega čim ga je ugledala. Koliko u njegovu visoku priliku, toliko u gustu plavu kosu, oštromno odlučno čelo i lepi aristokratski nos – za razliku od onih malih tankih primeraka koji su neuljudno stajali posred lica, njegov nos je potvrđivao eleganciju i plemićko poreklo. Da ne pominje raskošnu kočiju koja je skrivala Elginove strastvenije osobine s kojima je upoznao svoju mladu nevestu – njegove seksualne apetite i veštinu.

„Meri, šta radiš ovde, do đavola? Sidi dole pre nego što odletiš negde.“

„Ne dolazi u obzir, vaše gospodstvo“, odgovorila je. Po izrazu njegovog lica videla je da, iako se bori protiv toga, voli što mu je žena neposlušna. Zamislila je kako obožavanje i želja da sačuva dostojanstvo vode borbu iza tih divnih plavih očiju. Znala je da ne želi da ga osoblje, posada i oficiri u belo-plavim odelima – koji su svi buljili u raščupanu groficu u ogrtaču – dožive kao muža čiji se autoritet može dovesti u pitanje. Ali njemu se dopadalo što ima odvažnu ženu.

Brod je poleteo napred i bacio ju je na njegove grudi. „Oh, u redu“, rekao je. „Ali ako uzvrate vatru, moraćeš da siđeš. To je naređenje tvog gospodara i kapetana.“

„Dobro, vaše gospodstvo i kapetane“, odgovorila je, s dozom drskosti u glasu, za koju je znala da ga uzbuđuje. „Ali

ako topovnjača predstavlja opasnost, zašto beži od nas umesto da nas napada poput prethodne koja je to tako besramno činila?“

„Zato što je kapetan Moris ovu iznenadio i prvi krenuo u napad.“

„Ali toliko smo udaljeni od nje!“

„U tome i jeste svrha američkog broda, Meri. U zaštiti. Oni će prvi zapucati i primiti prvi udar. Takva je bar trenutna strategija.“

„Da li ćemo ostati po strani?“

„Podsetiću te da se na ovom brodu nalaze emisar sa značajnom misijom, njegovo celokupno osoblje i prelepa žena, i da svi oni moraju biti zaštićeni. Podsetiću te da nisi vojno lice. Kao i da si trudna. Možeš li se, molim te, ponašati u skladu s tim, a ne kao vođa palube ili artiljerijski oficir?“

„Volela bih da sam na svom brodu pa da ne moram da silazim u potpalublje kada se gore nešto dešava.“

Elgin je odmahnuo glavom suzdržavajući osmeh, a onda se brod naglo trgnuo tako da su oboje poleteli u gomilu užadi na podu palube. Osim topova, municije i osnovnih potrepština, paluba je ispražnjena zbog očekivanog napada. Elgin je zgrabio konopac i držao Meri kako ne bi pala na mokre daske. Upravo je zaustio da joj kaže da se vrati dole, Meri je bila sigurna u to, kada je jedan od oficira spustio durbin.

„Glasnik prilazi brodu“, objavio je oficir. Elgin je ustao, ispruživši jednu ruku kako bi zadržao ravnotežu na nesigurnoj palubi dok je pomagao Meri da ustane. Vetar joj je snažno duvao u lice kad je ustala i morala je da se trudi da diše ravnomerno. Ako je opet uhvati napad gušenja, Elgin će je sigurno poslati u bednu rupu od kabine, makar je morao sam odneti. Za trenutak je maštala o tome kako to ne bi bilo toliko nepoželjno, s obzirom na ono što se uglavnom dešavalo kad god bi je Elgin odneo u spavaću sobu. Ali nije verovala da bi uspela da suzbije odvratnost prema kabini, niti da će imati privatnost iza tanke zavese, dovoljno dugo da bi mogli da vode ljubav. U svakom

slučaju, Elgin je već usmerio pažnju na more, pa je pokazao Meri kako im se približava čamac na vesla u kojem se, izgleda, nalazio američki oficir.

Posada je nestrpljivo čekala da se oficir popne uz merdevine. Muškarci su bili sigurni da će im preneti naređenje o ispljivanju topova. Kratko se savetovao s kapetanom Morisom i oficirima pre nego što je prišao Elginu. „Izvinite zbog uzbune, lorde Elgine“, rekao je. „Brod koji smo jurili nije francuska topovnjača, već pripada američkoj mornarici. Ipak nas očekuje mirno poslepodne.“ Naklonio se Meri. „Izvinjavam se što sam vas uplašio, ledi Elgin.“

„Oh, ne, gospodine“, rekao je lord Elgin. „Nema potrebe da se izvinjavate ledi Elgin. Ona uživa u dobroj razmeni topovske paljbe, zar ne, draga?“

„Da“, odgovorila je Meri. „Pokušaću da se oporavim od razočaranja.“

Kada je oficir otišao, Elgin se okrenuo ženi. „Da li si toliko razočarana što si izbegla opasnost? Nije ti se svidelo kada su poslednji put pucali na nas.“

„To je bila mlada Meri Nizbet“, odgovorila je. „Ona koja je odrasla na čvrstom bezbednom škotskom tlu. Sada sam zrela žena, supruga i grofica Elgin, i želim da iskušam svoju novu odvažnu ličnost. Mogla bih se suočiti s Napoleonom lično ako je potrebno.“

Elginov izraz lica odjednom je postao ozbiljan. „Onda ćeš mi pomoći da se suočim sa osobljem. Nisu srećni sa uslovima na brodu – kao ni mi – i svi su, na svoj podmukli način, počeli da traži određene povlastice kad se smestimo u Porti. Moram da sednem s njima i da im jasno stavim do znanja da ne mogu računati ni na šta osim na plate koje su utvrđene pre nego što smo isplovili.“

DOK SE VETAR POJAČAVAO a nebo mračilo pred oluju, Elgin je sazvaio sastanak osoblja na palubi, objavivši im da želi

da pojasni određene činjenice o uslovima njihovog zaposlenja. „Ovo se mora jasno reći. Svako od vas će snositi sopstvene troškove dok ste u mojoj službi“, rekao je Elgin. „Na vama je da odlučite da li vam više odgovara da ih izmirujete od plate ili sopstvenim sredstvima.“

Meri je pogledala lica ljudi. Svi su se trudili da ne pokažu koliko ih je ta vest zaprepastila.

„Ali, lorde Elgine...“, počeo je gospodin Džozef Dejker Karlajl, ozbiljan muškarac u tridesetim ili ranim četrdesetim godinama. Karlajl je bio orijentalista sa Kembridža, govorio je i čitao arapski. Elgin je unajmio tog naučnika kao lingvistu i prevodioca, kao i tumača retkih drevnih tekstova koje se nadao da će sakupiti na Istoku. Ali Karlajl je naglasio da je njegova prava misija da širi Bibliju na arapskom jeziku kako bi preobratio muslimanske divljake u hrišćanstvo. Njegov idealizam će sada biti stavljen na probu, pomislila je Meri dok ga je gledala kako prihvata Elginove vesti.

Lord Elgin nije dozvolio Karlajlu da dovrši prigovor. „Nesumnjivo ste svesni toga da kruna daje veoma ograničena sredstva emisarima da opreme i vode strana poslanstva“, nastavio je, „a bojim se da gospodin Pit i lord Grenvil nisu bili spremni da naprave izuzetak u mom slučaju.“ Elgin je uspeo na silu da se osmehne, ali nijedan od ljudi nije mu uzvratilo osmehom.

Dva Elginova sekretara Džon Morijer i Vilijem Ričard Hamilton, obojica stara dvadeset jednu godinu, stajala su pored gospodina Karlajla i mrštila se kao i on. Morijer će biti koristan zato što se rodio u Izmiru, ali Meri je znala da on ne poštuje njenog supruga. Čula je kako se tiho žali Hamiltonu da je lord Elgin škrtica, „čak i za jednog Škota“. Mladi Hamilton se mučio na brodu više od ostalih zato što je šepao zbog nesreće koju je doživeo u Harouu, gde se obrazovao pre nego što je otišao u Oksford i Kembridž. Sada je imao još jedan razlog za patnju.

„Ali poneo sam svega nekoliko novčića sa sobom. Mislio sam da će mi biti plaćeni troškovi. Šta sada da radim?“

Morijer je značajno pogledao Hamiltona, kao da želi da potvrdi ono što je ranije rekao o Elginu.

„Morate pisati porodicama, bankarima ili od koga već uzimate novac“, odgovorio je Elgin.

Meri je čula kako gundā velečasni Filip Hant, koji je sedeo s njene leve strane. Elgin je uveravao Meri da će Hantovo veliko znanje govornog i pisanog grčkog, kao i poznavanje klasičnih dela, nadoknaditi njegove nezanimljive propovedi.

„On će znati istoriju svake ruševine na koju naiđemo“, rekao joj je Elgin u Londonu, u njihovoj kući na Trgu Portman, gde je zajedno s Meri ispitivao osoblje. Nazvao je Hanta „ključnim elementom misije“.

Nakon što je primljen, Hant je poverio Meri kako veruje da će mu služba kod lorda Elgina na bogatom i neobičnom Istoku omogućiti da stekne pravo bogatstvo. Meri je mislila da je to naivna i neverovatna želja za jednog učenog božjeg slugu. Nije shvatala kako namerava da ostvari želju tako što će držati propovedi i proučavati antičke rukotvorine za Elgina. Bilo joj je žao Hanta, koji je pristupio ovoj misiji sa entuzijazmom koji bi više priličilo žutokljuncima Hamiltonu i Morijeru. Sada će velečasni Hant morati ne samo da stiša velike želje već i da zamoli porodicu da mu pruži dopunsku podršku.

Elginove reči izazvale su samo sveopšte mrštenje u historiji, usled čega se njegov poluosmeh pretvorio u nerasploženo pućenje usana dok je završavao govor. Meri je slušala svoga supruga i pomislila kako su, iako je govorio s ubeđenjem, njegove reči bile previše predvidljive: da zastupanje njegovog veličanstva na stranim obalama ne predstavlja misiju kojom će steći ličnu slavu, već čin patriotizma, i da se ne smeju žaliti na žrtve nego ih podneti s istim onim duhom zahvaljujući kojem je njihova mala zemlja postala tako značajna u svetu. „Nekolicina nas“, zaključio je Elgin, „koji smo srećni, združeni kao braća za

službu u inostranstvu, moramo se složiti da *zajedno* prolijemo svoju krv.* Takoreći.“

Mladenci su nedavno u Londonu gledali upečatljivo izvođenje *Henrija V* i na Elgina je naročiti utisak ostavila strast s kojom je gospodin Čarls Kembl odglumio Henrijev govor na praznik svetog Krispina. Ali njen muž nije bio glumac. Siroti Elgin je nastavio s pokušajima da ohrabri svoje trupe za boj. Govorio je o žrtvama koje on i leđi Elgin, dvoje rodoljubivih Škota, podnose u službi ujedinjenih kraljevstava Engleske i Škotske, čiji je savez mlađi od jednog veka. Istakao je čvrstinu i posvećenost svoje mlade žene da krene na ovaj opasni put u bremenitom stanju. Naravno, budući da je kavaljer koji se iznad svega brine za njeno blagostanje, on joj je ponudio da ostane u udobnosti kod svoje porodice dok je on u Konstantinopolju, ili čak da odbije položaj ako ona to želi.

„Ali ova odvažna dama nije želela ni da čuje za to. Ostavivši za sobom sve što joj je poznato i drago, nije želela da njen suprug ode u daleku zemlju a da ona ne bude uz njega. Predlažem da svi sledimo njenu milostivost i požrtvovanost.“

Muškarci su joj klimnuli glavom, ali Meri je osetila da nisu popustili. Elgin je nastavio da objašnjava značaj njihove misije na Istoku. Ali on nije posedovao onaj osećaj za drugarstvo zbog kog je zakletva kralja Henrija da „onaj koji krv prolije sa mnom, taj će odsada biti brat moj“ bila uverljiva. Njegove reči nisu ulivale poverenje, a Meri je znala da zbog svog stava osoblju deluje škrto i hladno. Pored toga, stvarnost je bila nepobitna; zbog Elginove titule i položaja, kao i zbog novca njegove žene, ni on ni njegov džep neće osetiti te „žrtve“.

* *Nekolicine nas, koji smo srećno na ovom mestu združeni ko braća jer onaj koji krv prolije svoju sa mnom taj će odsad biti i brat moj.*

Henri V, Vilijem Šekspir. Celokupna dela Vilijema Šekspira; 15. Beograd: Kultura, 1963. (Prim. prev.)

„Predlažem da razmislite o neverovatnim mogućnostima koje vam pruža ova misija. Pomislite na sve one koji bi bili više nego srećni da zauzmu vaše mesto ako niste u mogućnosti da ostanete u mojoj službi“, zaključio je.

Pošto je rekao sve što je nameravao povodom toga, Elgin je hladno pogledao osoblje. Njegov pogled i držanje nisu dozvoljavali dalje primedbe. Meri je ranije primetila ovu razdražljivu crtu svoga supruga. Možda su muškarci morali tako da se ophode prema podređenima. Bila je zahvalna i polaskana time što Elgin pripada onoj vrsti muževa koji žele da uključe žene u svoje poslove, zato što je ona bila bezgranično radoznala i želela je da ravnopravno učestvuje u svemu.

Konačno je velečasni Hant pogledao u nebo i mrzovoljno rekao: „Počinje kiša.“ Zatim je osoblje sišlo u potpalublje da svojim porodicama sastavi mahnite zahteve za novcem koje će poslati iz sledeće luke.

Hamilton je odveo Meri u stranu. „Leđi Elgin, ne znam da li će moja porodica moći da nadoknadi štedljivu ekonomiju lorda Elgina.“

Meri ga je potapšala po ruci. „Uveravam vas da neću dozvoliti da gladujete dok ste u našoj službi“, rekla je i to je konačno izmamilo osmeh na licu sirotog mladića. „Biće vam veoma ugodno.“

„Počela je kiša, leđi Elgin“, rekao je njen muž. „Trebalo bi da siđeš.“

Meri se okrenula prema suprugu, koji je još imao strog izraz lica kao dok je pričao sa osobljem. Poželela je da se vrati onaj izraz koji je viđala u trenucima njihove srećne prisnosti.

„Ovo očigledno nisu bogati ljudi“, prošaputala je. „Ne možemo li da budemo darežljiviji?“

„Svesna si da sam dobio mali i nepromenljiv iznos od šest hiljada funti s kojim treba da vodimo čitavo poslanstvo s osobljem? Pretpostavljam da nije ni trebalo da prihvatim ovaj položaj. Diplomacija je ozloglašena kao zabava bogatih.“